

توانمندسازی بر الگوسازی مقدم است

زنان -پیش ازهر چیز- راه بهبود زندگی را پیدا کنند

مهتاب علی‌نژاد
دکتری جامعه‌شناسی

درباره هویت زنان در میان نوجوانان گفت‌وگو کردیم. آیا تاکنون با دختران درباره تعریفی که از خود دارند صحبت کرده‌اید؟ در هویت، صحبت از «کیستی» است. شما به عنوان یک زن، خود را چگونه تعریف می‌کنید؟ اگر پاسخی برای سؤال اولیه داشته باشید، در گام بعدی چگونه به این کیستی اکنون رسیده‌اید؟ برای تعریف کیستی‌تان از چه معیارهایی استفاده می‌کنید؟ می‌گویید یک زن هستید. یک انسان هستید. دختر آقا یا خانم فلاتی هستید، یا به نقاش و خانه‌دار بودن یعنی شغلی که دارید اشاره می‌کنید؟ در گفت‌وگو ما دختری پرسید: وقتی می‌خواهم بگویم من کیستم، چه نکاتی را درباره خودم مطرح کنم؟ این نکته‌سنجی مرا به گستردگی معیارهای چه کسی بودن توجه داد. اینکه یک انسان برای تعریف کیستی خود سرگردان میان مشخصه‌هایش باشد و نداند از کدام مشخصه در جمله اول باید شروع کند نکته جالب توجه‌ای بود. شما چگونه‌اید؟ قوی‌ترین کلمه و عبارتی را که در تعریف کیستی خود خواهید گفت می‌شناسید؟ لایه لای گفت‌وگو با دختران که به روایت کیستی‌شان می‌پرداختند سؤال دیگری برایشان ایجاد شد که آیا می‌دانند می‌خواهند که باشند؟ چه کسی بودن را چگونه انتخاب کنند؟

+ ساختن زندگی موفق دانش کافی می‌طلبد

یکی از مباحث رایجی که در میان نسل‌های گذشته و پیش از تغییرات اجتماعی در سبک زندگی و جامعه‌پذیر شدن اثرگذار و رایج بود مسئله لزوم داشتن یک الگو برای جهت‌یابی در مسیر زندگی بود. اگر سن والدین شما بیش از ۴۰ سال باشد، احتمالاً بسیار از آن‌ها شنیده‌اید که مثلاً فلان و بهمان فرد موفق را الگوی خود قرار ده تا در زندگی موفق شوی. اما آیا می‌شود فرد دیگری را که تجارب زندگی‌اش با شما متفاوت است، امکانات و شرایط یا حتی جنسیتی متفاوت از شما دارد به صرف موفق بودن الگو قرار داد؟ این پرسش در دوره‌های پیشین یعنی در نسل مادر بزرگ‌ها و مادران ما پاسخی مثبت داشت اما در دوره فعلی که بزرگان نیز سفارش بسیار

باشتابی بیشتر از گذشته در جریان است، توجه به تصمیم‌سازی بر اساس واقعیت و امکان عملی کردن تصمیم در زندگی واقعی امری حیاتی است. نکته حائز اهمیت در نگرش دختران امروز عملکرد با رویکرد واقعیت‌گرایانه است. اگر حداقل شناختی از نسل نوجوان امروز داشته باشید، به خوبی می‌دانید که برای ارتباط‌گیری مؤثر با آنان باید بین فضای ایده‌آل‌گرایی که بیشتر مادران ایرانی با آن درگیر هستند و فضای واقعیت‌گرایی در اندیشیدن و تصمیم‌گیری‌هایشان ارتباط ایجاد کنید. این توانایی حرکت به سوی تفکر واقع‌گرایانه یک توانمندی ضرور برای زندگی موفق در دنیای امروز است. زندگی امروز بیش از آنکه به الگوهای ایده‌آل یا متغیر نیاز داشته باشد نیازمند مهارت‌های اجتماعی برای زیستن در جامعه است. این ضرورت را بیان کردم تا شما را متوجه این نکته کنم که اگرچه الگو داشتن البته از نوع واقع‌گرایانه امری پیش‌گیرانه از بیراهه رفتن است، مستلزم داشتن یک پیش‌نیاز است.

+ به سوی فراهم آوردن پیش‌نیازها گام بردارید

حتی اگر الگویی برای زندگی برگزینید یا به فرزندتان داشتن الگورا پیشنهاد دهید، باید توانایی حرکت در مسیر را داشته باشید. حتی اگر بخواهید یک تقلیدکننده باشید، لازم است تقلیدکننده «نسبتاً» موفق باشید. چرانبست؟ به این دلیل که شرایط و امکانات شما چه از نظر فردی و چه اجتماعی با هر الگویی که انتخاب کنید کاملاً منطبق نیست. هنگامی که شرایط یکسان نیست، میزان موفقیت نیز یکسان نخواهد بود. اما نکته شایان توجه این است که باید پیش‌نیاز را داشته باشید تا وارد مرحله الگوسازی شوید. و اما پیش‌نیاز چیست؟

توانایی اقدام و انجام عمل و گام نهادن در مسیر. برای کسب این توانایی لازم است آموزش دیده باشید، شرایط اجتماعی برایتان فراهم شده باشد و از امکانات نسبتاً متناسبی برخوردار باشید. منظور از امکانات متناسب داشتن امکان‌های اجتماعی برای فعالیت‌های جمعی و حضور شما در جامعه است. چه خانه‌دار باشید چه شاغل، چه نوجوان شما انتخاب کند در آینده خانه‌دار باشد چه شاغل، توانایی برقراری ارتباط در زندگی اجتماعی امری ضرور است. برای توانمند شدن، داشتن امکانات و کسب آموزش به طور هم‌زمان یک ضرورت است.

+ خشت اول را اصولی بنا کنید

آنچه در گفت‌وگوهای هویت‌سازی، پاسخ به کیستی، الگوسازی برای عملکرد مثبت و کاهش آسیب‌ها در زندگی اجتماعی نیاز به توجه دارد، نه این موارد بلکه گامی پیش از آن هاست. هویت یا همان کیستی و الگوسازی‌ها دیواره یک بنا هستند شما پیش از ساختن بنا باید پی محکم و صافی برای آن طراحی کنید اگر می‌خواهید دیوار تاثرنا صاف بالا برود. باید عزت نفس قابل قبولی داشته باشید و به خودباوری مناسبی رسیده باشید. باید شرایط اجتماعی برای بالندگی و شکوفایی شما فراهم باشد و زمانی که در محیط اجتماعی قرار می‌گیرید احساس دیده نشدن، در معرض تبعیض بودن و دسترسی نداشتن به امکانات اجتماعی را تجربه نکنید. سرخوردگی ناشی از تجارب اجتماعی منفی درباره مواردی که ذکر شد در مسیر توانمند شدن تولید مانع می‌کند. احتمالاً متوجه شده‌اید تا توانمند نشده‌اید یا دخترانتان را توانمند نساخته‌اید، الگو ساختن به طور ایده‌آل گرایانه برای آنان بیش از آنکه سازنده باشد آسیب‌زاست.